Oświadczenie złożone
przez senator Magdalenę Kochan
w dniu 5 czerwca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej

Szanowna Pani Minister!

Działając na podstawie art. 20 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, zwracam się do pani minister z zapytaniem senatorskim dotyczącym konieczności pilnej reorganizacji struktur okręgowych komisji egzaminacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Pomorza Zachodniego i ziemi lubuskiej, a także wdrożenia skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej nad jakością oceniania prac maturalnych.

W obecnym podziale terytorialnym szkoły z województw zachodniopomorskiego i lubuskiego podlegają Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu. Tym samym jest to jeden z największych i najbardziej przeciążonych okręgów w Polsce. Sytuacja ta generuje szereg barier o charakterze logistycznym, społecznym i komunikacyjnym, prowadząc do zjawiska wykluczenia instytucjonalnego zarówno wśród uczniów, jak i wśród kadry pedagogicznej z regionów peryferyjnych.

Raport Najwyższej Izby Kontroli (delegatura w Poznaniu) z kontroli przeprowadzonej w OKE w Poznaniu (sygn. LPO.411.3.2.2024) ujawnił dodatkowo alarmujące fakty: jakość oceniania prac maturalnych w latach 2021–2024 drastycznie spadła, a mechanizmy nadzoru okazały się nieskuteczne. Odsetek egzaminatorów popełniających błędy merytoryczne wzrósł z 10,1% w 2021 r. do blisko 20% w 2024 r., przy czym w przypadku kluczowych przedmiotów, takich jak chemia i biologia, błędy te dotyczyły odpowiednio aż 70% i 74% egzaminatorów. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest masowe podwyższanie wyników matur po weryfikacji sumy punktów (w przypadku biologii i chemii blisko połowa wniosków rozpatrywana jest pozytywnie), co bezpośrednio rzutuje na szanse młodzieży w rekrutacji na elitarne kierunki studiów.

W obliczu tak rażących dysfunkcji środowiska oświatowe i samorządowe województwa zachodniopomorskiego od lat postulują powołanie samodzielnej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Szczecinie, która objęłaby swoim działaniem województwa zachodniopomorskie i lubuskie. Samorząd województwa zachodniopomorskiego zadeklarował już pełne wsparcie infrastrukturalne poprzez udostępnienie na ten cel budynku w Szczecinie przy ul. Broniewskiego. Utworzenie nowej jednostki nie tylko pozwoliłoby na odciążenie Poznania, ale też stałoby się doskonałą okazją do wdrożenia nowoczesnych, pilotażowych rozwiązań cyfrowych (zdalne ocenianie prac, elektroniczny wgląd dla osób w trudnej sytuacji życiowej czy z niepełnosprawnościami), co zlikwidowałoby konieczność kosztownych i uciążliwych podróży absolwentów do stolicy Wielkopolski.

Mając to wszystko na uwadze, zwracam się do pani minister z następującymi pytaniami.

1. Czy Ministerstwo Edukacji Narodowej planuje podjąć działania legislacyjne zmierzające do nowelizacji rozporządzenia z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie utworzenia okręgowych komisji egzaminacyjnych oraz określenia ich zasięgu terytorialnego w celu powołania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Szczecinie z dniem 1 czerwca 2027 r. (działającej w pełnym zakresie od 1 września 2027 r.)?

2. Jakie konkretne kroki zostaną podjęte przez MEN w celu wyeliminowania barier komunikacyjnych utrudniających absolwentom z Pomorza Zachodniego i ziemi lubuskiej realizację ich prawa do wglądu do prac egzaminacyjnych? Wzrost liczby wniosków przy jednoczesnym spadku realnych wglądów (z 76,1% w 2021 r. do zaledwie 57,1% w 2024 r.) dobitnie potwierdza istnienie bariery odległości i wykluczenia transportowego.

3. Czy resort edukacji zamierza wdrożyć systemowe rozwiązania w zakresie digitalizacji arkuszy egzaminacyjnych, tak aby umożliwić udostępnianie prac uczniom w formie elektronicznej, co rozwiązałoby problem przeciążenia organizacyjnego komisji (terminy wglądów sięgają obecnie sierpnia i września)?

4. W jaki sposób ministerstwo zamierza zareagować na miażdżące wnioski z raportu NIK dotyczące drastycznego spadku jakości oceniania prac maturalnych z biologii i chemii w okręgu poznańskim? Jakie mechanizmy nadzoru i doskonalenia merytorycznego egzaminatorów zostaną wprowadzone, aby podwyżka wynagrodzeń (o 30% w 2024 r.) realnie przekładała się na rzetelność oceniania, a nie tylko na skrócenie czasu pracy?

5. Czy ministerstwo rozważy wykorzystanie potencjału nowo powołanej OKE w Szczecinie jako jednostki pilotażowej w procesie wdrażania w pełni zdalnego oceniania prac przez zespoły egzaminatorów oraz digitalizacji procedury odwoławczej? Pozwoliłoby to na aktywizację zawodową młodych nauczycieli oraz ułatwiło absolwentom korzystanie z tejże procedury.

W załączeniu przekazuję szczegółowe analizy demograficzno-oświatowe wykazujące, że nowo utworzona OKE w Szczecinie obejmowałaby optymalną liczbę ponad 1,7 tysiąca szkół oraz ponad 361 tysięcy uczniów, co gwarantuje pełną efektywność organizacyjną i ekonomiczną nowej instytucji.

Z poważaniem
Magdalena Kochan
senatorka Rzeczypospolitej Polskiej